

IZVANŠKOLSKE POTREBE MLADIH GRADA ZADRA: POTREBE I PREFERENCIJE

Mira Klarin, Zlatko Miliša, Jasmina Vrkić
Dimić i suradnici
Znanstvena knjižnica Zadar, 2006., str. 226

Knjiga *Izvanškolske potrebe mladih grada Zadra: Potrebe i preferencije* predstavlja vrijednu znanstvenu monografiju u kojoj je objedinjeno 7 tekstova te opsežan prilog koji opisuje aktivnosti i radionice koje se mogu koristiti u centrima za mlade. Svi tekstovi su priređeni po preglednoj i jedinstvenoj metodologiji - sažetak, uvod, metodologija i rezultati istraživanja te zaključci i literatura.

Ideja knjige kao cjeline i svakog pojedinog rada suštinski su povezane, usmjerene promicanju ideje i dokumentiranju potrebe osnivanja centra za mlade grada Zadra. Takav centar bi predstavljao nedvojbenu društvenu vrednotu i obogatio ne samo pristup mladima u Zadru, već i u cijeloj Hrvatskoj. Naime, iako su centri za mlade predviđeni u *Nacionalnom programu djelovanja za mlade RH* iz 2003., nažalost niti jedna lokalna zajednica nije do vremena objavljivanja ove knjige skupila kritičnu masu znanja, motivacije i društvene podrške da bi se ova vrijedna inicijativa ostvarila. Grad Zadar je na najboljem putu da to ostvari, a ova monografija predstavlja dobar način kako treba pristupiti uspostavljanju centra - procjenom potreba mladih u konkretnoj sredini. Ovi društveni ciljevi monografije jasno su navedeni u uvodniku koji potpisuje glavni i odgovorni urednik ovog izdavačkog projekta, dr. sc. Zlatko Miliša.

Autori su prvog priloga u monografiji »Odgojne vrijednosti i kriza identiteta« Zlatko Miliša i Nenad Stanković. U radu se

analizira povezanost između krize identiteta mladih i suvremenog poimanja odgojnih vrijednosti. Središnji dio teksta je istraživanje na uzorku od 204 učenika sedmih i osmih razreda jedne zadarske osnovne škole. Uz to što su odgovarajućim mjernim instrumentom procijenjeni različiti aspekti njihovog identiteta, mladi su imali priliku i izraziti svoj interes za pojedine radionice koje bi se mogle odvijati u centru za mlade. Pokazalo se da imaju velik interes za izvanškolske sadržaje, a pogotovo za radionice na kojima bi se obrađivale teme seksualnosti i prevencije nasilja.

U sljedećem tekstu, »Interakcija među mladima«, Mira Klarin temeljem empirijskog istraživanja analizira vršnjački doprinos prilagodbi mladih. U istraživanju je sudjelovalo 263 zadarskih učenika oba spola 4., 6. i 8. razreda. U radu se posebna pozornost posvećuje socijalnoj interakciji, prosocijalnom ponašanju i potrebi za druženjem. U tekstu je jasno objašnjeno na koji način pozitivni socijalni odnosi pridonose razvoju slike o sebi i socijalnoj kompetenciji mladih. Uz to, ističe se važnost socijalne podrške vršnjaka u smanjivanju osjećaja usamljenosti predadolescenta i adolescenata. Rad završava naglašavanjem značaja centra za mlade kao mjesta koje može sustavno poticati razvoj prosocijalnog ponašanja i drugih psihosocijalnih obilježja koja omogućavaju mladima da razumiju i integriraju vrednotu altruizma.

U prilogu »Pomoć vršnjaka vršnjaku« Vera Šušić pregledno i poučno piše o programu vršnjačke pomoći koji se provodi s učenicima sedmih i osmih razreda te srednjoškolcima. Cilj programa je podizanje kvalitete života mladih te promoviranje pozitivnih vrijednosti i zdravih stilova življenja, a tako se posredno smanjuje rizik za nepoželjna ponašanja. Uz definiranje temeljnih pojmova, kao što je vršnjačka pomoć, opisan je sam program, te njegova evaluacija kao i rezultati preliminarnog istraživanja o znanju i stavovima učenika prema pružanju pomoći. Posebno vrijednim smatram navođenje rezultata kvalitativne evaluacije u kojoj su mladi, sudionici programa, naveli što su naučili tijekom sudjelovanja, kao npr. »tražiti pomoć nije znak slabosti već brige za sebe, a da pružanje pomoći nije znak nadmoći već brige za ljude« ili »nije problem sam po sebi problem, nego je problem način na koji na njega gledamo«. Ova i slična zapažanja vrlo su poticajna za daljnji rad u ovom području.

Vrednota ove monografije jest da su kroz razne priloge zastupljene potrebe i gledišta različitih skupina mladih - od osnovnoškolaca, srednjoškolaca pa do studenata. Tako je u prilogu Jasmine Vrkić Dimić »Aktivnosti i organizacija slobodnog vremena studenata Sveučilišta u Zadru«, prikazano istraživanje slobodnog vremena starije skupine mladih - studenata. U istraživanju je sudjelovalo 415 studenata, a ispitale su se aktivnosti studenata u slobodno vrijeme, organizacija slobodnog vremena studenata, željene aktivnosti i razlozi neostvarivanja želja studenata vezanih uz aktivnosti slobodnog vremena. Pokazalo se da bi centar za mlade omogućio značajan prostor i ovoj skupini mladih za ostvarivanje svojih potreba. Uz to, smatram, da studenti ne bi bili samo korisnici već i stvaratelji i nositelji aktivnosti koje bi se mogle nuditi ostalim mladima.

Izvanškolske potrebe mladih grada Zadra: Potrebe i preferencije

U svom prilogu »Osjećaj sigurnosti djece u školskom i izvanškolskom okruženju« Melita Knežević analizira nasilje među djecom temeljem istraživanja koje je provedeno na uzorku 319 učenika 4. i 5. razreda jedne osnovne škole u Zadru. Iako podaci ukazuju da je nasilje među djecom u toj školi manje zastupljeno u odnosu na podatke koje je dobila Poliklinika Grada Zagreba, što je i za očekivati s obzirom na mlađu dob zadarskih učenika, autorica opravdano upozorava na problem vršnjačkog nasilja te sugerira sustavno i kontinuirano prikupljanje podataka o nasilju među djecom u školi u cilju njegove prevencije.

U vrlo zanimljivom prilogu »Poimanje pojmova slobode i odgovornosti u radionicama za kritičko promišljanje« Bruno Ćurko opisuje svoje trogodišnje iskustvo s vođenjem radionica sa srednjoškolcima, a koje su se odvijale u sklopu rada udruge Cinaz. Uz opis sadržaja radionica navodi i primjere rasprave koju su vodili mladi što dodatno obogaćuje tekst.

U završnom dijelu knjige opisano je djelovanje centara za mlade u različitim sredinama. Tako Patrick Levačić opisuje djelovanje centara za mlade u Francuskoj, Marija Ramov opisuje njihovo djelovanje u Republici Sloveniji, a Ana Belmarić opisuje djelokrug aktivnosti takvih centara u Irskoj. Zanimljiv i koristan dio knjige, u kojem su nastojanja autora za osnivanje centra za mlade u Zadru, kontekstualizirana kroz nama relevantna iskustva Europske unije i zemalja koje predstavljaju dobar primjer obiteljske politike i politike prema mladima.

Knjiga završava vrlo korisnim dijelom »Prijedlozi u Zadru nekih aktivnosti u okviru Centra za mlade« u kojem se opisuju različite aktivnosti koje bi se u njemu mogle odvijati »lokalnim snagama« - od savjetovališta za mlade, radionica o reproduktivnom zdravlju, filmskog studija, plesnog studija, dramskog studija, parlamenta mladih, književnih susreta, ispitivanja javnog mišljenja i novinarskih radionica, odgovornog roditeljstva, patronažnog rada studenata s djecom s posebnim potrebama, šahovske radionice, tribina i okruglih stolova, radionice »Razgovorom do povjerenja o seksualnosti«. Autori su zadarski stručnjaci - politolozi, liječnici, pedagozi, profesori, psiholozi... - Mila Špinderk, Nadia Cavanago Morović, Slavica Kovač, Vesna Ramljak, Jadranka Miliša, Ana Proroković, Ingrid Žonja, Nenad Vertovšek, Mira Klarin, Zora Itković, Patrick Levačić, Zlatko Miliša, Milka Hoti-Matešić, Sanja Knežević.

Radovi objedinjeni u ovoj monografiji, iako se temelje na uzorcima mladih različite veličine i dobi te imaju različite predmete istraživanja, dosljedno upućuju na potrebu, štoviše nužnost otvaranja takvog centra u Zadru. Činjenica da su autori stručnjaci koji djeluju u Zadru jasno ukazuje da Zadar ima potreban stručni potencijal za otvaranje kvalitetnog mjesta okupljanja mladih.

U cjelini, radi se o vrijednom izdavačkom uratku koji obilježavaju tri značajna aspekta - empirijska utemeljenost radova, specifična i autentična lokalna perspektiva koja se provlači kroz sve priloge te valjano korištenje tekstova kao poticaja na socijalnu akciju, u ovom slučaju - otvaranje centra za mlade.

Ljetopis socijalnog rada 2007., 14 (3), 637-640 str.

Nadam se da će ova monografija inspirirati i druge sredine da objedine spoznaje o svojim mladima, njihovom potrebama te da pokrenu socijalnu akciju usmjerenu zadovoljavanja tih potreba u lokalnoj zajednici.

Priredila: Marina Ajduković